

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

м. Київ

Про затвердження Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

Відповідно до статей 7, 15, 55¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 21, 27, 28, 29 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”, статей 31, 41 Закону України “Про страхування”, статті 26 Закону України “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” та з метою визначення вимог до страховиків, які мають право провадити діяльність при страхуванні сільськогосподарської продукції з державною підтримкою Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, що додається.

2. Визнати таким, що втратило чинність розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 02 червня 2011 року № 327 “Про затвердження Кваліфікаційного мінімуму для осіб, які здійснюють діяльність з визначення причин настання страхового випадку в сільському господарстві (аварійних комісарів)”, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 24 червня 2011 року за № 779/19517.

3. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України

Положення щодо провадження діяльності зі страхування
сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено згідно із Законами України “Про Національний банк України”, “Про страхування” та “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” та встановлює організаційно-правові засади діяльності страховиків зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

1) перелік – перелік страховиків, які мають право на страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, який оприлюднюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику;

2) рейтинговий перестраховик – перестраховик-нерезидент, що відповідає вимогам до рейтингу фінансової надійності (стійкості) якого не нижчий, ніж за класифікацією таких міжнародних рейтингових агентств:

A - A.M.Best (США);

A2 - Moody’s Investors Service (США);

A - Standard & Poor’s (США);

A - Fitch Ratings (Великобританія);

3) уповноважена особа – керівник структурного підрозділу Національного банку, відповідального за нагляд за ринком небанківських фінансових послуг та інші процедури, передбачені цим Положенням, його заступник, керівник підрозділу в складі зазначеного структурного підрозділу Національного банку, його заступник або особи, які виконують їх обов’язки.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються у значеннях, наведених у Законах України “Про страхування” та “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою”, інших законах України та нормативно-правових актах Національного банку України (далі –

Національний банк) та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

3. Вимоги цього Положення поширюються на страховиків, які мають намір провадити діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою та страховиків, які провадять таку діяльність відповідно до законодавства.

4. Це Положення визначає:

1) загальні вимоги до страховиків, які мають намір провадити діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, для внесення страховика до Переліку.

2) додаткові вимоги до страховиків під час провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;

3) порядок підтвердження інформації про відповідність страховиків, які мають намір провадити діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, вимогам, передбаченим цим Положенням;

4) порядок здійснення Національним банком контролю за дотриманням страховиками вимог цього Положення.

II. Загальні вимоги до страховиків, які мають намір провадити страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

5. Страховики, які мають намір провадити діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, зобов'язані відповідати таким вимогам:

1) страховик має діючу ліцензію на здійснення добровільного страхування сільськогосподарської продукції;

2) страховик провадить страхову діяльність з укладення договорів добровільного страхування сільськогосподарської продукції не менше ніж протягом останніх трьох повних календарних років, що передують даті звернення страховика до Національного банку, а саме:

має нараховані страхові платежі за договорами добровільного страхування сільськогосподарської продукції в кожному із зазначених трьох років;

має щонайменше одну виплату страхового відшкодування за цим видом страхування протягом останніх трьох повних календарних років.

Зазначена інформація підтверджуються даними звітності страховика в частині нарахованих страхових платежів та здійснених страхових відшкодувань;

3) до страховика не застосовувались Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та/або Національним банком заходи впливу в частині недотримання нормативів достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика за останні 36 календарних місяців поспіль, що передують даті звернення страховика до Національного банку;

4) страховик на останню звітну дату дотримується обов'язкових критеріїв і нормативів достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика;

5) структура власності страховика відповідає вимогам нормативно-правового акту Національного банку, яким встановлено вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг;

6) наявність у страховика протягом останніх трьох повних календарних років досвіду перестрахування договорів зі страхування сільськогосподарської продукції у рейтингового перестраховика.

Такий досвід підтверджуються даними звітності страховика в частині страхових платежів зі страхування сільськогосподарської продукції, переданих перестраховикам-нерезидентам;

7) страховик має кваліфікований персонал не менше двох фахівців (у штаті страховика або залучених на договірних умовах) з повною вищою освітою у сфері сільського господарства у галузі знань "Аграрні науки та продовольство", при цьому один з яких повинен мати досвід роботи у сфері виробництва сільськогосподарської продукції або страхування такої продукції не менше ніж три роки;

8) страховик зобов'язаний мати щонайменше один діючий договір перестрахування, який одночасно відповідає усім таким вимогам: договір перестрахування містить обов'язок перестраховика прийняти ризики зі страхування сільськогосподарської продукції (облігаторний, пропорційний договір

перестраховання); договір перестраховання укладений на строк не менше одного року і строк дії такого договору закінчується не раніше ніж через 6 місяців після дати подання страховиком заяви для включення до Переліку; договір перестраховання укладений з рейтинговим перестраховиком.

За цим договором перестраховання розмір суми відповідальності, в межах якої страховик залишає за собою ризик виконання частини своїх зобов'язань за договором страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою (власне утримання), визначається на рівні не більше ніж 50 % від страхової суми за таким договором (за усіма страховими ризиками та об'єктами страхування);

9) у разі невідповідності страховика вимогам підпунктів 2 та 6 пункту 5 розділу II цього Положення вказана інформація може підтверджуватися страховиком інформацією материнської страхової компанії щодо страхування та перестраховання сільськогосподарських ризиків не менше ніж протягом останніх трьох повних календарних років, що передують даті подання страховиком заяви для включення до Переліку.

Зазначена інформація підтверджується даними звітності материнської страхової компанії в частині нарахованих страхових або перестрахових платежів та здійснених страхових відшкодувань.

6. Національний банк підтверджує відповідність або невідповідність страховика вимогам підпунктів 1 - 6 пункту 5 розділу II цього Положення на останню звітну дату шляхом надання листа підтвердження протягом 30 календарних днів від дати надходження відповідного запиту від страховика до Національного банку у довільній формі.

Лист підтвердження підписаний уповноваженою особою Національного банку є дійсним 45 календарних днів з дати його підписання та реєстрації у Національному банку.

7. Національний банк під час процедур, визначених розділом II цього Положення, має право вимагати з наведенням обґрунтування такої вимоги додаткову інформацію, документи, пояснення, необхідні для перевірки відомостей, що були подані до Національного банку, а також для повного та всебічного аналізу й надання листа підтвердження відповідно до цього Положення.

Національний банк у разі направлення вимоги страховику про надання додаткової інформації документів, пояснень має право продовжити строк підтвердження відповідності або невідповідності страховика вимогам підпунктів 1 - 6 пункту 5 розділу II цього Положення на строк не більше 15 робочих днів про що зазначається у такій вимозі.

8. Страховик забезпечує достовірність і своєчасність подання документів та інформації, що є підставою для включення його до Переліку, а також відповідних змін щодо таких документів та інформації.

9. Страховик має право укладати договори страхування та розпочати діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою після включення страховика до Переліку та оприлюднення такої інформації центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику на своєму веб-сайті.

III. Додаткові вимоги до страховиків під час провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

10. Страховики, які провадять діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою повинні відповідати вимогам, передбаченим цим Положенням та законами України “Про страхування” та “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою”.

11. Страховики зобов’язані мати щонайменше один діючий договір перестрахування, який одночасно відповідає усім таким вимогам:

1) договір перестрахування містить обов’язок перестраховика прийняти ризики (облігаторний, пропорційний договір перестрахування), передбачені договором страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою за відповідними страховими продуктами та/або стандартизованими страховими продуктами;

2) договір перестрахування повинен містити обов’язок перестраховика нести ризики до закінчення строку дії таких договорів страхування, які укладаються протягом дії строку такого договору перестрахування;

3) договір перестрахування має бути укладений з рейтинговим перестраховиком.

12. За договором перестрахування, вимоги до якого визначені у пункті 11 розділу III цього Положення, розмір суми відповідальності, в межах якої страховик залишає за собою ризик виконання частини своїх зобов’язань за договором страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою (власне

утримання), визначається на рівні не більше ніж 50% від страхової суми за таким договором (за усіма страховими ризиками та об'єктами страхування).

13. Обсяг валових страхових премій зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою в звітному році повинен становити не більше 25% від середньорічного обсягу валових страхових премій за всіма видами страхування, нарахованих страховиком протягом попередніх трьох повних календарних років.

14. Страховики при провадженні діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою зобов'язані здійснювати ведення персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, що забезпечує реєстрацію, обробку, накопичення та зберігання відомостей за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

15. Персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою здійснюється страховиком шляхом обліку інформації в електронній формі.

16. Страховик повинен забезпечити облік усіх документів, на підставі яких уносяться зміни та доповнення інформації, що обліковується при веденні персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, а також про врегулювання страхових випадків зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

17. Перелік інформації, яка розкривається страховиком при веденні персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, визначений додатком 1 до цього Положення.

18. Страховики зобов'язані збирати та вести облік інформації, а також оновлювати інформацію про укладання, зміну або припинення договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, а також статус врегулювання страхових випадків за такими договорами протягом 3 робочих днів з дати їх укладання, зміни або припинення, а також зміни статусу врегулювання страхових випадків.

19. Відомості за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, які припинили свою дію, зберігаються страховиком протягом строку, передбаченого законодавством щодо архівного зберігання документів.

20. Страховики, які провадять діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, зобов'язані формувати страхові резерви відповідно до вимог, встановлених законодавством, з урахуванням особливостей формування резервів, визначених у додатку 2 до цього Положення.

21. Страховик у разі припинення провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою продовжує розраховувати страхові резерви з урахуванням особливостей, визначених пунктами 1 - 4 додатку 2 до цього Положення:

1) для резерву незароблених премій за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою – до звітної дати, на яку розрахункове значення розміру такого резерву дорівнюватиме нулю;

2) для IBNR за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою – протягом трьох років після припинення/закінчення строку дії усіх договорів.

22. Страховик зобов'язаний дотримуватися обов'язкових критеріїв і нормативів достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій.

23. Структура власності страховика має відповідати вимогам нормативно-правового акту Національного банку, яким встановлено вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг.

24. Страховик зобов'язаний мати кваліфікований персонал не менше двох фахівців (у штаті страховика або залучених на договірних умовах) з повною вищою освітою у сфері сільського господарства у галузі знань “Аграрні науки та продовольство”, при цьому один з яких повинен мати досвід роботи у сфері виробництва сільськогосподарської продукції або страхування такої продукції не менше ніж три роки на дату призначення на відповідну посаду у страховику або на дату укладення відповідного договору.

25. Страховик несе відповідальність за повноту та достовірність даних, що містяться в поданих до Національного банку та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику, документах та інформації.

26. Страховик, який має намір провадити/провадить діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, на момент звернення для включення до Переліку/протягом усього строку провадження такої діяльності повинен відповідати вимогам цього Положення.

IV. Порядок здійснення Національним банком контролю за дотриманням страховиками вимог цього Положення

27. Національний банк здійснює контроль за дотриманням страховиками вимог цього Положення при страхуванні сільськогосподарської продукції з державною підтримкою відповідно до законодавства.

28. Національний банк має право письмово вимагати від страховиків копії документів та інформацію, а також письмові пояснення з питань діяльності у сфері страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

Страховики зобов'язані надавати на письмові вимоги Національного банку відповідну інформацію та копії документів у встановлений Національним банком строк.

29. Національний банк у разі порушення вимог розділу III цього Положення має право застосувати до страховика заходи впливу відповідно до Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" та нормативно-правових актів Національного банку, які визначають порядок їх застосування.

30. Національний банк протягом 10 робочих днів від дати встановлення невідповідності страховика вимогам цього Положення, уключаючи невиконання страховиком рішення Національного банку про застосування заходу впливу за порушення вимог законодавства про страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, інформує про це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику.

31. Інформаційний обмін між Національним банком та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику здійснюється в електронній формі за допомогою засобів інформаційних,

телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних систем із дотриманням вимог законодавства у сферах електронного документообігу, електронних довірчих послуг та захисту інформації.

32. Обмін електронними документами здійснюється відповідно до Типової інструкції з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 55 (зі змінами).

Додаток 1

до Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою (пункт 17 розділу III)

Перелік інформації, яка розкривається страховиком при веденні персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

1. Відомості про договір страхування:

- 1) дата укладання та номер договору страхування;
- 2) дата набрання чинності договором страхування та строк дії договору страхування;
- 3) строк дії страхового захисту;
- 4) інформація про припинення дії договору страхування;
- 5) інформація про стандартизований страховий продукт або страховий продукт відповідно до умов якого укладено договір страхування;

2. Відомості про страхувальника:

- 1) повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові фізичної-особи підприємця;
- 2) місцезнаходження юридичної особи або місце постійного проживання (адреса) фізичної особи-підприємця;
- 3) банківські реквізити;
- 4) ідентифікаційний код юридичної особи або реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – споживача фінансових послуг (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті, серія та номер паспорта);

3. Відомості про об'єкт страхування:

- 1) назва застрахованої сільськогосподарської культури, багаторічних насаджень;
- 2) кадастровий номер земельної ділянки, зайнятою застрахованою сільськогосподарською культурою, багаторічними насадженнями або координати глобальної системи позиціонування (GPS - супутникової системи навігації);
- 3) загальна площа земельної ділянки, зайнятої застрахованою сільськогосподарською культурою, багаторічними насадженнями;
- 4) кількість, вид сільськогосподарських тварин - при страхуванні сільськогосподарських тварин;
- 5) кількість (обсяг), вид водних біоресурсів - при страхуванні живих водних ресурсів;
- 6) кількість бджолосімей у вуликах - при страхуванні у бджільництві;
- 7) місце розташування площі застрахованої сільськогосподарської культури, багаторічних насаджень, сільськогосподарських тварин;

4. Відомості про умови страхування:

- 1) перелік застрахованих сільськогосподарських страхових ризиків;
- 2) вартість об'єкту страхування;
- 3) розмір страхової суми;
- 4) страховий тариф;
- 5) розмір франшизи;
- 6) загальний розмір страхового платежу;
- 7) розмір сплаченого страхового платежу;

8) періодичність сплати страхових платежів;

5. Відомості про сформовані страхові резерви за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою на кінець звітного періоду:

1) вид сформованих страхових резервів;

2) обсяг сформованих страхових резервів в розрізі видів таких резервів;

6. Відомості про здійснення страхового відшкодування:

1) розмір заявленого, але не виплаченого збитку за договором страхування;

2) дата страхового випадку;

3) дата повідомлення про настання страхового випадку;

4) статус та дата зміни статусу врегулювання страхового випадку;

5) причина настання страхового випадку;

6) причини відмови у виплаті страхового відшкодування;

7) розмір виплаченого страхового відшкодування;

7. Відомості про договір перестраховування:

1) дата укладення та номер договору перестраховування;

2) найменування, місцезнаходження, статус перестраховика (резидент або нерезидент) та рейтинг фінансової надійності (стійкості) такого перестраховика.

Додаток 2
до Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою (пункт 20 розділу III)

Особливості формування страхових резервів страховиками, які провадять діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою

1. Розрахунок резерву незароблених премій за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою здійснюється методом “1/365”.

2. Розрахунок резерву збитків, які виникли, але не заявлені (далі – IBNR) за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою здійснюється із застосуванням актуарних методів, дозволених для розрахунку такого резерву відповідно до законодавства з питань формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя з урахуванням обмеження, визначеного пунктом 3 додатку 2 до Положення.

3. Величина IBNR за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою не може бути меншою за наступну величину, розраховану із застосуванням методу прогнозованої збитковості:

$$1) IBNR = \sum_{i=1}^3 IBNR_i = \sum_{i=1}^3 \max(0; \lambda_i * EP_i - PC_i - RBNS_i);$$

2) де $IBNR_i$ – резерв збитків, які виникли, але не заявлені (incurred but not reported claims reserve) за збитками, що сталися в i -тому році страхування;

3) λ_i – коефіцієнт за i -тий рік страхування, який визначається з таблиці:

Таблиця

№ з/п	і-тий рік страхування		
	1 рік	2 рік	3 рік
1	2	3	4
1	70 %	70 %	70 %

4) EP_i – зароблені страхові премії (earned premium) (без вирахування частки перестраховика у резерві незароблених премій та страхових премій, належних перестраховику) за i -тий рік страхування;

5) PC_i – нараховані страхові виплати (paid claims) за збитками, що сталися в i -тому році страхування (без урахування витрат на врегулювання збитків);

6) $RBNS_i$ – резерв заявлених, але невикладених збитків (reported but not settled claims reserve) за збитками, що сталися в i -тому році страхування (без врахування витрат на врегулювання збитків).

4. Зазначені у пункті 3 додатку 2 до цього Положення складові розрахунку IBNR застосовуються за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.